

provincie **HOLLAND**
ZUID

STATEN

Lid Gedeputeerde Staten

R.A. Janssen

Contact
070 441 70 86
ra.janssen@pzh.nl

Postadres Provinciehuis
Postbus 90602
2509 LP Den Haag
T 070 - 441 66 11
www.zuid-holland.nl

Datum
9 februari 2016
Ons kenmerk
PZH-2016-544462803
Uw kenmerk
-
Bijlagen
1

Provinciale Staten

Onderwerp
Toezending beantwoording vragen College van
Burgemeester en Wethouders Sliedrecht over historische
PFOA-emissies Chemours (v/h Dupont de Nemours).

Geachte Statenleden,

In aanvulling op de eerdere beantwoording van Statenvragen over de PFOA emissies bij Chemours Dordrecht (3080) en een gezamenlijk persbericht van de gemeente Dordrecht, de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid en de provincie Zuid-Holland, heb ik u op 9 november 2015 ter informatie toegestuurd de beantwoording van Kamervragen over hetzelfde onderwerp. Ik heb u toen toegezegd u op de hoogte te houden van de ontwikkelingen.

Op 19 oktober 2015 hebben Gedeputeerde Staten een brief ontvangen van het College van Burgemeester en Wethouders van de gemeente Sliedrecht met daarin veertien vragen over de historische emissies van PFOA naar de buitenlucht door DuPont Dordrecht (tegenwoordig Chemours). Bijgaand ontvangt u de reactie van Gedeputeerde Staten op deze brief.

Bezoekadres
Zuid-Hollandplein 1
2596 AW Den Haag

Tram 9 en de buslijnen
90, 385 en 386 stoppen
dichtbij het
provinciehuis. Vanaf
station Den Haag CS is
het tien minuten lopen.
De parkeerruimte voor
auto's is beperkt.

Zoals eerder met u gedeeld, doet het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM) in opdracht van het Ministerie van Infrastructuur en Milieu onderzoek om te bepalen tot welke concentraties in lucht en water de PFOA emissie kan hebben geleid om op basis hiervan een inschatting te maken van eventuele gezondheidseffecten. De resultaten van dit onderzoek worden in maart 2016 verwacht. Mochten de conclusies van het onderzoek daar aanleiding toe geven, dan zal ik mij in overleg met de rijksoverheid en de betrokken gemeenten beraden op passende vervolgstappen.

Ik breng verder onder uw aandacht dat het College van Burgemeester en Wethouders van Dordrecht sinds 2003 het bevoegd gezag zijn voor de Wet bodembescherming. Het dossier met betrekking tot de bodemsanering is in zijn geheel overgedragen aan de gemeente Dordrecht.

De Drinkwaterwet biedt het juridisch kader voor de drinkwaterverzorging in Nederland en het Drinkwaterbesluit bevat de wettelijke kwaliteitseisen voor drinkwater. De drinkwaterbedrijven dienen te voldoen aan deze kwaliteitseisen. De Inspectie Leefomgeving en Transport is namens de Minister van Infrastructuur en Milieu verantwoordelijk voor het toezicht hierop.

Ik vertrouw erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd en zal u uiteraard op de hoogte houden van de verdere ontwikkelingen.

Hoogachtend,

R.A. Janssen

provincie **HOLLAND**
ZUID

Gedeputeerde Staten

Contact
N.A. Stom
T 070 - 441 87 22
na.stom@pzh.nl

Postadres Provinciehuis
Postbus 90602
2509 LP Den Haag
T 070 - 441 66 11
www.zuid-holland.nl

College van Burgemeester en Wethouders van de
Gemeente Sliedrecht
Postbus 16
3360 AA SLIEDRECHT

Zie verzenddatum linksonder
Ons kenmerk
DOS-2015-0007823
PZH-2016-542795904
Uw kenmerk
1507938
Bijlagen
7

Onderwerp
Historische emissies PFOA DuPont/Chemours

Geacht college,

U heeft ons op 16 oktober 2015 een brief gestuurd met vragen over de historische emissies van PFOA naar de lucht door DuPont Dordrecht (tegenwoordig Chemours).

Met deze brief en de beantwoording van de door u gestelde vragen hopen wij de kennelijke onduidelijkheid die er bij u ontstaan is weg te nemen. Wij begrijpen dat inwoners van Sliedrecht zich, naar aanleiding van publicaties, zorgen kunnen maken over de mogelijke blootstelling aan PFOA in het verleden. Vandaar dat wij met deze beantwoording bij voorkeur hadden willen wachten op de resultaten van het onafhankelijk onderzoek door het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM) naar de mogelijke gezondheidseffecten van de historische PFOA emissies. Het ministerie van Infrastructuur en Milieu heeft ons echter medio januari laten weten dat dit onderzoek meer tijd vraagt dan eerder voorzien werd en de resultaten op zijn vroegst in maart 2016 verwacht worden. Daarom willen wij de beantwoording van uw brief nu niet langer uitstellen.

Waar u in uw brief over DuPont spreekt, zullen wij de naam Chemours gebruiken. Chemours is de huidige vergunninghouder van de Teflon™productie (PTFE- en FEP-fabriek) op de locatie in Dordrecht.

Toelichting PFOA normen en emissie

Toegenomen kennis over de eigenschappen van PFOA heeft ertoe geleid dat de stof per juni 2013 in de EU REACH verordening¹ als 'zeer zorgwekkende stof' (ZZS) is geclassificeerd. Sindsdien dienen bevoegde gezagen bij vergunningverlening strengere emissienormen én een minimalisatieverplichting op te leggen en dienen bestaande vergunningen geactualiseerd te worden.

Voordat PFOA in juni 2013 als ZZS is ingedeeld heeft Chemours het gebruik en de emissie van PFOA per september 2012 beëindigd. Vanwege de aanscherping van de emissienormen voor

Bezoekadres
Zuid-Hollandplein 1
2596 AW Den Haag

Tram 9 en de buslijnen
90, 385 en 386 stoppen
dichtbij het
provinciehuis. Vanaf
station Den Haag CS is
het tien minuten lopen.
De parkeerruimte voor
auto's is beperkt.

¹ Verordening (EG) nr. 1907/2006 inzake registratie, evaluatie, autorisatie en restrictie van chemische stoffen (REACH-verordening).

PFOA in 2013 kunnen wij ons echter voorstellen dat het omwonenden interesseert of met de kennis van vandaag kan worden vastgesteld of de emissies uit het verleden mogelijk hebben kunnen leiden tot gezondheidseffecten. Het onderzoek zoals dat nu door het RIVM wordt uitgevoerd, is erop gericht daar antwoord op te kunnen geven.

Onafhankelijk onderzoek

De staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu heeft op 27 oktober 2015 in antwoord op Tweede Kamervragen (bijlage 2 en 3) hierover het volgende opgemerkt:

"Ik vind het belangrijk om uit te sluiten dat er sprake kan zijn geweest van concentraties die geleid hebben tot gezondheidseffecten. Daarom zal ik het RIVM vragen om een onderzoek voor te bereiden waarin uitgezocht wordt tot welke concentraties PFOA in lucht en water de emissie kan hebben geleid en op basis hiervan een inschatting te maken van eventuele gezondheidseffecten."

Wij hebben de emissiegegevens over de periode 1998-2012 gedeeld met het ministerie van Infrastructuur en Milieu. Het onderzoek naar de mogelijke gezondheidseffecten is primair de verantwoordelijkheid van het ministerie. Wij vertrouwen erop dat het onderzoek door RIVM de vragen naar de eventuele gezondheidseffecten voor omwonenden afdoende zal beantwoorden. Mochten de conclusies van het onderzoek daar aanleiding toe geven, dan zullen wij ons in overleg met de rijksoverheid en de betrokken gemeenten, waaronder uw college, beraden op passende vervolgstappen.

Beantwoording vragen

In de bijlage vindt u de beantwoording van de door u gestelde vragen.

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland,
secretaris,

plv. voorzitter,

drs. J.H. de Baas

mr. J.F. Weber

Wij verzoeken u in uw correspondentie altijd het DOS-nummer te vermelden dat wij rechts bovenaan in deze brief hebben opgenomen.

Bijlagen:

- Beantwoording vragen College van Burgemeester en Wethouders Sliedrecht
- Beantwoording Statenvragen 3080 PvdA
- Beantwoording Kamervragen SP
- Beantwoording Kamervragen PvdA
- Informatieblad GenX Processing Aid for making fluoropolymer resins
- Material Safety Data Sheet GX902
- Chemiekaart Freon E1

Afschrift aan:

- Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid, Postbus 550, 3300 AN Dordrecht
- Chemours BV, Postbus 145, 3300 AC Dordrecht
- Burgemeester en Wethouders van Dordrecht, Postbus 8, 3300 AA Dordrecht
- Burgemeester en Wethouders van Papendrecht, Postbus 11, 3350 AA Papendrecht
- Stichting Werkgroep Derde Merwedehaven, Rivierdijk 659, 3361 BS Sliedrecht
- Bureau MOB, Waldeck Pymontsingel 18, 6521 BC Nijmegen
- Provinciale Staten van Zuid-Holland

Bijlage 1: beantwoording vragen College van Burgemeester en Wethouders van Sliedrecht.

1. *De productie van PFOA is in de USA in 1940 begonnen. DuPont is sinds 1959 in Dordrecht gevestigd. Tabel 1 van de bovengenoemde memo start pas in 1998. Wanneer is DuPont gestart met de emissies van PFOA naar de lucht in Dordrecht? Hoeveel bedroegen de emissies van PFOA naar de lucht in eerdere jaren voor 1998?*

Antwoord

Op de locatie van Chemours te Dordrecht is de productie van Teflon™ gestart in 1967. De teflonproductie bestaat uit twee installaties Teflon™ PTFE en Teflon™ FEP. Het disperseermiddel PFOA is vanaf 1967 tot 2012 toegepast bij de productie van Teflon™.

Voor de provincie gold tot het jaar 2005 voor stukken betreffende de controle op de naleving van de voorwaarden van vergunningen een bewaartermijn van één jaar na afwikkeling². Inmiddels is de bewaartermijn voor toezichtsrapporten, PRTR-verslagen en vergunningen vastgesteld op 10 jaar³. Voor vergunningen gaat deze termijn in op het moment dat de vergunning vervalt.

Op grond van de ons nu ter beschikking staande documenten is de hoogte van de emissie van PFOA naar de lucht in de periode vóór 1998 niet meer accuraat vast te stellen. RIVM zal voor zijn berekeningen mogelijk gebruik maken van een op 'expert judgement' gebaseerde raming voor de PFOA emissie gedurende de jaren voorafgaand aan 1998.

2. *Wij kunnen de in tabel 1 van de memo opgenomen emissies van PFOA niet terugvinden in de elektronische milieujaarverslagen over de jaren 2006 – 2010 onder één van de hiervoor genoemde synoniemen C8, PFOA of AFPO. In tabel 1 wordt wel een emissie naar de lucht van PFOA gerapporteerd. Hoe kan dat? Wij verzoeken u om aan te geven onder welke naam DuPont de emissies van PFOA dan wel heeft gerapporteerd.*

Antwoord

Op grond van het Besluit milieujaarverslaglegging gold voor Chemours vanaf 1999 een verplichting tot het opstellen van een milieujaarverslag. In 2009 is de E-PRTR verplichting (European Pollutant Release and Transfer Register) geïntegreerd met het milieujaarverslag (MJV) tot één rapportageregime: het Integraal PRTR verslag. Chemours was in de jaren 1998-2012, noch op grond van het Besluit milieujaarverslaglegging, noch op grond van de PRTR-stoffenlijst, verplicht de emissie van PFOA als aparte stof te rapporteren. In het beschrijvende deel van de milieujaarverslagen zijn afwisselend de namen PFOA, AFPO, C8 of disperseermiddel gebruikt.

Conform regelgeving dient Chemours emissiegegevens wel te registreren, minimaal vijf jaar te bewaren en op verzoek aan het bevoegd gezag beschikbaar te stellen. Voor ingediende milieujaar- en PRTR-verslagen geldt vanaf 2014 voor de provincie een bewaartermijn van tien jaar². Het overzicht van de PFOA emissies naar de lucht gedurende 1998-2015 is samengesteld op basis van data uit de archieven van de betrokken overheden en van Chemours.

---

² 'Selectielijst voor archiefbescheiden van provinciale organen 2005' en 'Vernietigingslijst archiefbescheiden provinciale en interprovinciale organen 1989/1994', Staatscourant 14 juni 1994, nr. 110.

³ 'Selectielijst voor archiefbescheiden van provinciale organen 2013'

3. *Er is aanleiding om te vermoeden dat DuPont de emissie van PFOA in de bovengenoemde e-mjv's heeft gerapporteerd onder NMVOS⁴. PFOA smelt echter pas bij circa 50-60 graden Celsius en is daarmee qua smeltpunt vergelijkbaar met bijvoorbeeld roomboter. PFOA is daarmee per definitie geen NMVOS. Dit zou betekenen dat DuPont al die jaren onjuiste informatie heeft verstrekt over emissies van PFOA naar lucht.*

Antwoord

PFOA kon destijds niet onder de meer specifieke categorie van (per)fluorkoolwaterstoffen gerapporteerd worden omdat conform de PRTR stoffenlijst in deze categorieën uitsluitend een limitatieve lijst van verbindingen gerapporteerd mocht worden waarin PFOA niet was opgenomen. Om PFOA toch te kunnen rapporteren is gekozen voor de categorie NMVOS-rest (niet-methaan vluchtige organische stoffen).

In de meeste definities⁵ van VOS wordt niet naar het smeltpunt verwezen, maar wordt als belangrijk kenmerk een kookpunt van maximaal 250 °C genoemd. PFOA heeft een kookpunt van 189 °C.

4. *Het behoort tot de wettelijke taak van de provincie om de juistheid van de getallen in de elektronische milieujaarverslagen te verifiëren. Waarom is dat hier met betrekking tot PFOA-emissies naar de lucht kennelijk niet gebeurd?*

Antwoord

De jaarverslagen van Chemours zijn conform de landelijke regelgeving en provinciaal beleid door of namens het bevoegd gezag beoordeeld en geverifieerd.

De beoordeling van milieujaarverslagen en tegenwoordig het Integraal PRTR verslag vindt risicogericht plaats conform de systematiek van de Leidraad Beoordeling Milieurapportages. De aard en hoeveelheid van de geëmitteerde stoffen en stofcategorieën bepalen de risico's en daarmee de wijze van toezicht. De omgevingsdienst beoordeelt de verstrekte gegevens op volledigheid, consistentie en geloofwaardigheid.

Veel stoffen, zoals PFOA, worden in een milieujaar- of PRTR-verslag niet individueel, maar als somparameter gerapporteerd. In die gevallen wordt tijdens inspectiebezoeken en door middel van administratief toezicht risicogericht geverifieerd of de emissies van de individuele stoffen binnen de vergunde limieten zijn gebleven. Hierbij speelt het in de vergunning voorgeschreven meet- en registratiesysteem een belangrijke rol. In het registratiesysteem van Chemours zijn bij de emissies de bijbehorende vergunningnormen vermeld. Het registratiesysteem maakt bij eventuele overschrijdingen daarvan melding.

Emissies kunnen worden geraamd, berekend of gemeten. Bij de controle wordt geverifieerd hoe de gerapporteerde emissiecijfers tot stand zijn gekomen en of de gegevens volledig, consistent en geloofwaardig zijn. Verder beoordeelt de toezichthouder of het meet- en registratiesysteem zelf voldoet aan de voorgeschreven eisen.

Vanwege de samenhang beantwoorden wij uw vragen 5, 9 en 10 gezamenlijk.

5. *In ons dossier is een evaluatie aanwezig van 28 april 2008 waarin de GGD Zuid-Holland Zuid de emissie van een drietal (verdacht) kankerverwekkende stoffen, die door DuPont naar de*

⁴ Niet-Methaan Vluchtige Organische Stoffen

⁵ <http://www.eurofins.com/product-testing-services/services/testing/voc-testing/what-means-voc-.aspx>

buitenlucht werden geëmitteerd, evalueert. Daar zat PFOA niet bij terwijl destijds volgens de bovengenoemde memo wel PFOA vrijkwam naar de lucht. Hoe kan dat? Hoe kan het dat PFOA zo lang onder de radar heeft kunnen blijven qua emissie naar de lucht?

9. *In de vergunning van 1998 werd nog een aanzienlijke hoeveelheid PFOA-emissie vergund naar de buitenlucht ondanks dat in 1993 al bekend was dat de stof kankerverwekkend is⁶. Is hierover in 1998 advies ingewonnen bij RIVM/Infomil?*
10. *In de Nederlandse Emissie Richtlijn (NER) is al meer dan 10 jaar de minimalisatieverplichting voor kankerverwekkende stoffen van toepassing. Waarom is deze verplichting nooit opgelegd aan DuPont met betrekking tot PFOA, ook niet na 2000, toen er steeds meer bekend werd over de kankerverwekkende eigenschappen van PFOA?*

Antwoord op de vragen 5, 9 en 10

Op 14 juni 2013 is PFOA binnen de EU REACH verordening⁷ als zeer zorgwekkende stof (ZZS) geplaatst op de kandidaatlijst voor autorisatie. Plaatsing van de stof op de kandidaatlijst voor autorisatie leidt vanaf dat moment tot een minimalisatieverplichting (mvp2).

In de door u genoemde jaren 1993, 1998, 2000 en 2008 was PFOA nog niet als mogelijk kankerverwekkend ingedeeld. Sinds 2 oktober 2013 is PFOA geclassificeerd als mogelijk kankerverwekkend (Carc. 2) op grond van de CLP-verordening⁸.

Bij vergunningverlening en het vaststellen van emissieplafonds zijn wij als bevoegd gezag verplicht de Nederlandse emissierichtlijn (NeR) te volgen. Bij de vergunningverlening in 1998 is PFOA op grond van de toen bekende gegevens ingedeeld in NeR klasse g.O1. Een stof is pas minimalisatieverplicht als dit als zodanig uit de NeR volgt of als de stof op de lijst van zeer zorgwekkende stoffen is geplaatst.

Voordat de minimalisatieverplichting voor PFOA vanaf juni 2013 van kracht werd, heeft Chemours in september 2012 het gebruik en de emissie naar de lucht van PFOA beëindigd. Op 3 oktober 2013 is namens Gedeputeerde Staten door OZHZ een revisievergunning verleend. Voor deze revisievergunning is het gebruik van deze stof niet aangevraagd en dus ook niet meer vergund.

6. *Mocht u bevestigen dat DuPont in de elektronische milieujarverslagen geen, of op een misleidende manier, informatie over PFOA-emissies naar de lucht heeft verstrekt bent u dan bereid om hierover aangifte te doen van valsheid in geschrifte tegen het bedrijf?*

Antwoord

Gelet op onze beantwoording van vraag 3 en 4 zien wij hier op grond van de thans beschikbare informatie geen aanleiding toe.

---

⁶ A 1993 study by 3M, which manufactured C8, had found that workers with ongoing exposure were three times more likely than the average man to die of prostate cancer.

⁷ Verordening (EG) nr. 1907/2006 inzake registratie, evaluatie, autorisatie en restrictie van chemische stoffen (REACH-verordening).

⁸ Verordening (EG) nr. 1272/2008, inzake indeling, etikettering en verpakking van stoffen en mengsels (CLP verordening).

7. *Op pagina 2 van de memo geeft u onder "NB" aan dat een deel van de getallen een opgave betreft van Chemours. Hoe kan het dat de OZHZ/provincie hierover zelf geen emissiegegevens heeft? De provincie heeft toch alle milieujaarverslagen van DuPont in het archief? Of is het zo dat DuPont hierover niet adequaat heeft gerapporteerd (zie hierboven)?*

Antwoord

Conform regelgeving dient Chemours emissiegegevens te registreren, minimaal vijfjaar te bewaren en op verzoek aan het bevoegd gezag beschikbaar te stellen.

Voor de provincie gold tot het jaar 2005 voor stukken betreffende de controle op de naleving van de voorwaarden van vergunningen een bewaartermijn van één jaar na afwikkeling⁹. Vanaf 2014 geldt hiervoor een bewaartermijn van tien jaar. Ook voor ingediende PRTR-verslagen met emissiegegevens geldt vanaf 2014 een bewaartermijn van tien jaar¹⁰.

Het overzicht van de PFOA emissies naar de lucht gedurende 1998-2015 is samengesteld op basis van data uit de archieven van de betrokken overheden en van Chemours.

Zoals volgt uit de beantwoording van vraag 2 bevatten de milieujaarverslagen geen individuele opgave van de PFOA emissie zodat de historische PFOA emissie niet op grond van de milieujaarverslagen kan worden vastgesteld. In het kader van dit onderzoek zijn de ontbrekende gegevens in september 2015 door OZHZ bij Chemours opgevraagd en verkregen.

Inspecteurs van OZHZ hebben de verkregen data vervolgens nader geverifieerd en beoordeeld op volledigheid, consistentie en geloofwaardigheid. Hiervoor zijn tijdens een inspectie ook de brondata in het registratiesysteem van Chemours onderzocht en vergeleken met de eerder gepubliceerde emissiedata. Hieruit blijkt dat de eerdere opgave voor de jaren 2009-2012 neerwaarts bijgesteld dient te worden. Bijgaand vindt u de gecorrigeerde tabel

Tijdens het verifiëren van de emissiedata is uit nader onderzoek bij Chemours gebleken dat er mogelijk sprake is van een derde bron, naast de PTFE- en FEP-fabriek, waar PFOA naar de lucht is geëmitteerd. Het betreft de Viton installatie. Voor deze installatie is emissie van PFOA naar de lucht niet vergund. Tot 2001 is mogelijk 0,5 ton per jaar PFOA naar de lucht geëmitteerd. Het RIVM is hierover geïnformeerd en neemt deze mogelijke emissiebron mee in het eerder genoemde onderzoek naar de mogelijke gezondheidseffecten.

⁹ 'Selectielijst voor archiefbescheiden van provinciale organen 2005 en 'Vernietigingslijst archiefbescheiden provinciale en interprovinciale organen 1989/1994, Staatscourant 14 juni 1994, nr. 110.

¹⁰ 'Selectielijst voor archiefbescheiden van provinciale organen 2013'

Tabel 1: PFOA emissies naar de lucht Teflon™productie

Jaartal	Teflon™PTFE	Teflon™FEP	Totaal
Norm	3200 kg/jaar	300 kg/jaar	3500 kg/jaar
1998	1595	54	1649
1999	1682	27	1709
2000	2420	612	3032
2001	1505	192	1697
2002	1876	25	1901
2003	415	33	448
2004	452	83	535
2005	332	46	378
2006	276	76	352
2007	177	67	244
2008	185	79	264
2009	148	40	188
2010	187	98	285
2011	135	60	195
2012	85	49	134
2013	0	0	0
2014	0	0	0

8. *Wij verzoeken u om toezending in digitale vorm van alle bij de provincie/OZHZ aanwezige emissiejaarverslagen met emissies naar de lucht.*

Antwoord

Wij sturen u de beschikbare rapportages over de jaren 1996 tot en met 2010 in digitale vorm toe. Vanaf rapportagejaar 2007 kunt u alle PRTR rapportages ook terugvinden in het Europese PRTR register.¹¹

11. *Vanaf 2005 zijn er vanuit Sliedrecht verschillende actualisatieverzoeken ingediend met als doel om de vergunde emissie van kankerverwekkende stoffen naar de lucht te beperken tot een niveau dat voldoet aan de wettelijke eis tot toepassing van Best Beschikbare Technieken (BBT). Alle verzoeken zijn destijds door de provincie categorisch geweigerd. Waarom is niet eerder tot actualisatie overgegaan?*

Antwoord

Aan Chemours is de verplichting opgelegd om per 1 januari 1998 te voldoen aan de NeR. Daarmee werd voor de emissies naar de lucht aan de destijds geldende wet- en regelgeving voldaan. Bij de beantwoording van de actualisatieverzoeken is steeds gemotiveerd waarom op dat moment niet tot actualisatie is overgegaan.

¹¹ <http://prtr.ec.europa.eu>

12. In 2009 zijn door de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State 2 uitspraken gedaan waarin de provincie in het ongelijk wordt gesteld omdat de provincie niet hard kon maken dat de hoeveelheden door DuPont naar de lucht geëmitteerde stoffen in overeenstemming waren met toepassing van BBT. Het heeft toen nog tot 2013 geduurd voordat de vergunning geactualiseerd was en het gebruik van PFOA niet meer was toegestaan. Waarom heeft dat toen zolang geduurd?

Antwoord

De revisieprocedure van de op 3 oktober 2013 verleende vergunning heeft een lange doorlooptijd gehad vanwege de complexiteit van de aanvraag en diverse ontwikkelingen die in de revisievergunning onder het eerste hoofdstuk 'Algemeen' (bladzijde 1 t/m 10) worden toegelicht. Uw college is tijdens deze procedure als wettelijk adviseur betrokken geweest en is hierover geïnformeerd.

13. Volgens de vergunningaanvraag van 2010 is PFOA nu vervangen door GenX. Wat is de identiteit van deze stof? Wat zijn hiervan de toxicologische eigenschappen? Voor zover wij na kunnen gaan is de emissie naar de lucht van deze stof niet vergund. Klopt dat? Kunt u bevestigen dat de emissie van GenX ook daadwerkelijk niet plaats vindt? Hoe verifieert u dat?

Antwoord

Op 28 juni 2012 is door ons een vergunning verleend, waarbij de vervanging van PFOA naar de GenX technologie is vergund. Dit is daarna ook opgenomen in de revisievergunning die op 3 oktober 2013 is verleend. De GenX technologie maakt gebruik van de stoffen FRD-901, FRD-903 en ammoniak. In vergelijking met PFOA is dit mengsel minder toxisch en niet bio-accumulatief voor de mens en andere organismen. Het gebruik van de GenX technologie is door de European Food Safety Authority (EFSA) en RIVM positief beoordeeld voor toepassing in de productie van fluoropolymeren die gebruikt worden in contact met voedingsmiddelen (bijlage 5).

FRD-901 wordt niet geëmitteerd naar de lucht. Het ontleedt onder invloed van de procestemperatuur naar een component die E1 genoemd wordt (heptafluoropropyl 1,2,2,2-tetrafluoroethyl ether - C₅HF₁₁O – CAS 3330-15-2).

E1, FRD-903 en ammoniak worden geëmitteerd naar de lucht. Vanwege de beperkte toxiciteit valt E1 in de NeR klasse g.O2. Voor het beperken van de E1 emissie naar de lucht is een nageschakelde emissie-reducerende techniek geïnstalleerd. FRD-903 valt in de klasse g.O1. De Material Safety Data Sheet van GX902 (het mengsel van FRD-903 en ammoniak) en de chemiekaart van E1 hebben wij bijgevoegd (bijlage 6 en 7).

Voor E1, FRD-903 en ammoniak zijn in de vergunning, voor dit emissiepunt, alleen vrachteisen en geen concentratie-eisen gesteld, omdat de emissies onder de grensmassastroom van de NeR blijven.

Tabel 2: Vergunde emissies Teflon™ productie naar de lucht voor E1, FRD-903 en ammoniak

Stofnaam	Emissie Teflon™PTFE fabriek in kg/jaar excl. lekverliezen	Emissie Teflon™FEP fabriek in kg/jaar excl. lekverliezen
Ammoniak	750	100
E1	750	450
FRD-903	600	40

Bron: Revisievergunning met kenmerk 2013023603 d.d. 3 oktober 2013

Op basis van de NeR is in de laatste revisievergunning uit 2013 in de paragraaf 'meten en registreren' aan Chemours een uitgebreid controleregime inclusief meetfrequentie voorgeschreven. Hierop wordt door OZHZ toezicht gehouden zoals beschreven in de beantwoording van vraag 4.

14. *In welke hoeveelheden mogen op dit moment nog kankerverwekkende stoffen vrijkomen? Om welke stoffen gaat het hierbij? Wij verzoeken u om een compleet overzicht van (1) de vergunde emissies versus (2) de gerealiseerde emissies van alle kankerverwekkende stoffen inclusief verdacht kankerverwekkende stoffen vanuit DuPont naar de lucht in de periode 2000-2015.*

Antwoord

Op de website van de OZHZ zijn de vigerende vergunningen van Chemours in te zien waarin alle vergunde emissies zijn opgenomen.

Als bevoegd gezag volgen wij bij vergunningaanvragen voor wat betreft emissies naar de lucht de NeR en de zeer zorgwekkende stoffenlijst. Via de geldende MAC-waarden (maximum allowable concentration) en de ZZS-lijst werken nieuwe inzichten in de schadelijkheid van geëmitteerde stoffen door in omgevingsvergunningen. Als decentrale overheid volgen wij hierin de nationale regelgeving en beoordelen wij niet zelfstandig de toxiciteit of carcinogeniteit van stoffen. Wij hebben dan ook geen lijst met kankerverwekkende of verdacht kankerverwekkende stoffen beschikbaar.

Wij stellen momenteel een overzicht samen van de emissies van minimalisatieverplichte stoffen bij Chemours. Wij verwachten u dit overzicht binnen 4 weken toe te kunnen sturen.